



Josef Smolík

## Zpráva z konference *Společenská úloha sportu*

Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy a Sekce sociologie sportu při České kinantropologické společnosti, Praha, 19. listopadu 2009.

Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy a Sekce sociologie sportu při České kinantropologické společnosti se podílely na uspořádání konference s názvem *Společenská úloha sportu*, která se uskutečnila 19. listopadu 2009 v prostorách FTVS UK.

Cílem těchto již tradičních listopadových setkávání je informování kolegů nejenom z komunity sociologie sportu o nových trendech, realizovaných výzkumech, ale i o celospolečenských sportovních akcích, fenoménech v oblasti sportu atp. Hlavní inspirací pro již čtvrté setkání sociologů sportu měla být tzv. *Bílá kniha o sportu*, která je základním materiálem Evropské unie pro oblast sportu z roku 2008 (dostupné na [www: <msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>](http://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu)).

Konferenci se aktivně zúčastnili nejenom odborníci z České republiky, ale i hosté ze Slovenska a Kanady. Po každém předneseném příspěvku v délce přibližně patnácti minut následovala krátká diskuse, aby po ukončení konference pokračovala obecná diskuse, zhodnocení akce a návrhy na zaměření konference pro rok 2010.

Konferenci zahájil úvodním prolovem Pavel Slepíčka, proděkan pro vědeckou a výzkumnou činnost FTVS UK, který účastníky přivítal jako zástupce pořádající fakulty. Na jeho slova navázala Irena Slepíčková, která konferenci uvedla za organizační výbor konference a Českou kinantropologickou společnost (viz [ftvs.cuni.cz/knspolecnost](http://ftvs.cuni.cz/knspolecnost)).

První dopolední blok konference zahájil Tomáš Perič, který za tříčlenný autorský kolektiv z FTVS UK ve složení Perič, Rychtecký, Dovalil uvedl teoretickou přednášku „K významu sportu ve společnosti“, jež shrnula základní aspekty a funkce sportu ve společnosti včetně ekonomické, výchovné, seberealizační a integrační složky. Příspěvek rovněž zmínil jednotlivé druhy současného sportu, například sport rekreační, dětí a mládeže, výkonnostní, vrcholový, sport tělesně postižených či tzv. „divácký sport“.

Dalším přednášejícím byl Lou Bílek, profesor z kanadské St. Francis Xavier University, který prezentoval poznatky, zkušenosti a specifika organizace sportu v zemi, která v roce 2010 hostila XXI. zimní olympijské hry. Rovněž byly v jeho příspěvku prezentovány výsledky výzkumu (prováděného formou telefonické ankety), který se věnoval hodnotám kanadské mládeže ve vztahu ke sportu.

Na příspěvek zahraničního hosta konference navázal Arnošt Svoboda z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, jenž představil základní dokumenty Evropské unie, které se v minulosti i současnosti věnovaly a věnují sportovní oblasti (například Amsterdamská

smlouva, smlouva z Nice, Bílá kniha sportu). Svoboda rozdělil oficiální dokumenty týkající se sportu do dvou skupin, 1. oficiální dokumenty EU a 2. rozsudky Evropského soudního dvora (ESD), přičemž upozornil na skutečnost, že sportovní oblast má svá specifika i v oblasti evropské legislativy.

V posledním příspěvku prvního dopoledního bloku s názvem „Sport a společnost: Socializační kontext“ seznámil Aleš Sekot z Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity se současnými charakteristikami sportu, jeho sekularizací, rovností přístupu, specializací, racionalizací, byrokratizací a kvantifikací (z hlediska dosažených výsledků). V příspěvku byla rovněž zdůrazněna role individuální kariéry, včetně popisu všech fází. Docent Sekot také ve svém vystoupení rozlišil socializaci na úrovni vrcholového a rekreačního sportu a diskutoval roli rodinného prostředí, které má významný vliv na budování trvale pozitivního vztahu k pohybovým aktivitám.

Druhý dopolední blok odstartoval Radim Bureš z Amnesty International ČR, který se věnoval zneužívání sportu nejenom ze strany totalitních a autoritativních režimů (diskutovány byly například olympijské hry v Berlíně v roce 1936, v Moskvě 1980 či OH v Pekingu v roce 2008), ale i ze strany jednotlivých politiků či politických stran. Podstatná pasáž vystoupení se týkala i financování sportu v ČR z veřejných prostředků a kauz Mistrovství světa v klasickém lyžování v roce 2009 a financování sportu prostřednictvím akciové společnosti Sazka.

Tatiana Lopusniaková z FTVŠ UK v Bratislavě vystoupila s příspěvkem „Šport v živote ženy v kontexte diela Simone de Beauvoir“. Její kolega František Seman vystoupil s příspěvkem mapujícím úlohu sportu v období starověku, středověku a novověku, přičemž závěrem jeho expozé byl závěr, že funkce sportu se historicky příliš nezměnily.

Odpolední blok zahájil Josef Smolík s příspěvkem „Sport a fenomén vlastenectví“, který se zaměřil na projevy nacionálního šovinismu v současném sportu a na proces naturalizace sportovců.

Další přednášející byla Irena Slepíčková s tématem „Potenciál sportu pro soudržnost české společnosti“, který uvedl možné indikátory sociální soudržnosti ve sportu, tak aby bylo vůbec možné tuto oblast měřit a hodnotit. Diskutovány byly i základní pojmy a teorie, jako jsou například občanství, soudržnost, teorie občanské společnosti či teorie sociálního státu.

Ladislav Bláha z Pedagogické fakulty UJEP v Ústí nad Labem prezentoval ve svém příspěvku relativně novou hru – tchoukball, která přejala některé prvky házené, volejbalu a bas-kické peloty. Pravidla tchoukballu de facto neumožňují konfliktní situace a agresivní chování během samotné hry, přestože je tchoukball dynamická a útočná hra. Ladislav Bláha vyličil nejenom teorii této hry, ale i její uplatnění v praxi a vlastní zkušenosti s touto hrou (blíže viz <czech Tchoukball.eu>).

Aleš Kaplan představil příspěvek (na němž se autorsky podílela Alena Chocholová) „Zachycení kariéry oštěpařky Dany Zátokové v tehdejší tisku (1946–1961)“. Jednalo se o prezentaci obsahové analýzy *Mladé fronty* v uvedených letech.

Dalším vystupujícím v rámci třetího bloku byl Libor Flemr z FTVS UK, který představil příspěvek s názvem „Důležitost sportu pro děti a mládež“. Flemr uvedl výzkum prováděný formou dotazníkového šetření u dětí ve věku 12–15 let ve Středočeském kraji (celkem bylo zpracováno 2 660 dotazníků). Výzkum se mimo obvyklých charakteristik výzkumného vzorku zaměřil především na vztah mládeže ke sportu, na důležitost sportu z hlediska pohlaví,

bydliště a věku. Výzkum byl diskutován s podobnými výzkumnými sondami realizovanými v minulosti.

Po ukončení třetího bloku konference byly shrnuty poznatky prezentované v jednotlivých příspěvcích, proběhla podrobnější diskuse o vybraných problémech současné sociologie sportu, přičemž organizátoři konference vyzvali k diskusi o tématu konference pro rok 2010. Předběžně bylo zvoleno aktuální téma *Sport a politika*.